

Leonyid Maximovics Leonov, a nagy szovjet író „Orosz erdő” című regényéért Lenin-díjat kapott. Az „Orosz erdő” az utóbbi idők szovjet irodalmának legjelentősebbje. A természeti kincsek ésszerű kihasználásának fontos és időszerű kérdésével foglalkozik, rámutat a szovjet tudomány további fejlődési útjára, s felhívja a figyelmet az igaz és áltudós típusára, az igazi és álhazafiságra. Az értékes díj a szerző elmélyedt kutatásait és művészi alkotását illeti megérdemelt elismerésben.

Erdőgazdaságok és fűrészüzemek együttműködése

K Ó S A P Á L

az Északmagyarországi Fűrészek igazgatója

A népgazdaságnak fűrészelt áruval, talpfával, dongával, parkettaléccel és egyéb fűrészipari termékkel való folyamatos ellátása nemcsak a fűrészüzemek tervszerű munkájától függ, hanem igen nagymértékben az erdőgazdaságok szállításaitól is. Az erdőgazdaságok termelése, szállítása viszont időszakos jellegű, amit jelentősen befolyásol az időjárás is, de ezenkívül igen nagymértékben függ az erdők feltártságától, a szállító eszközök és különféle szállító berendezések mennyiségétől, kapacitásától és minőségi állapotától.

Az erdőgazdaságok az utóbbi években kifejlesztették fogatgazdaságaikat, az Erdészeti Szállító Vállalat kirendeltségeket létesített és így nagymértékben megnövekedett az erdőgazdaságok szállítási kapacitása. Ha azonban figyelembe vesszük a népgazdaságnak a fűrésziparral szemben támasztott igényeit, nem elégedhetünk meg az erdőgazdasági szállító berendezések mennyiségi növelésével, hanem ezen túlmenően a szállítások minden területére kiterjedő kölcsönös együttműködést kell kiépíteni a fűrészipari vállalatok és az erdőgazdaságok között. Az együttműködésnek ki kell terjednie a szállítások sorrendjére, ütemezésére, az egyes választékok minőségére és méretére.

E szempontok figyelembevételével úgy tűnik, hogy egyszerű kooperációs megállapodással a kérdés megoldható és az együttműködés biztosítva van. Ha azonban az együttműködést pusztán írásbeli kooperációs megállapodás kérdéseként fogjuk fel, akkor nyugodtan állíthatjuk, hogy az együttműködés nem hozza meg a kívánt eredményt.

Az egyes erdőgazdaságoknál felmerülő, előre nem látott akadályok vagy jobb szállítási lehetőségek, a fűrészüzemek termelési kapacitásának felfutása vagy fogadó-képességük csökkenése, s esetleg megjavulása mind olyan tényezők, amelyek szükségessé teszik, hogy az együttműködés ne csak papíron történjék, hanem állandó személyes kapcsolat révén eleven valóság legyen. Hogyan oldható ez meg?

Válaszképpen ismertetem az Északmagyarországi Fűrészeknek e téren végzett munkáját. A vállalat a korábbi években is megkötötte a kooperációs szerződéseket, de azok eredménye nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, 1956-ban végre hozzáfogott olyan együttműködés kiépítéséhez, amely a fenti körülményeket figyelembe vette, ami nem papírszerű megállapodást, hanem tevélegesen együttműködést jelentett. Az együttműködés kiépítése a következő módon történt:

Az 1956—57. évi termelési évad megkezdése előtt az Északmagyarországi Fűrészek vezetői felkeresték a velük szállítási viszonyban álló erdőgazdaságokat és közölték velük a választékokra vonatkozó igényüket. Itt is meg kell azonban mondanunk, hogy nem sok eredmény várható attól az igényközléstől, ha követeljük, hogy az erdőgazdaság — a Fatelítő Vállalat kívánságainak megfelelően —, pontos méretű talpfarönköket szállítson. Sokkal helyesebb, ha az erdőgazdaságok a talpfahosszak többszöröseire vagy a szállító eszközök kihasználhatóságának mértékéig, a lehető leghosszabb darabokra hosszolják a fűrészrönköket. Sokkal gazdaságosabban tudja a fűrészüzem a talpfatermeléshez szükséges rönköket a hosszú gömbfából kihosszoltolni, mint ha az erdőgazdaságok rövid darabokat termelnek és azok mire beérkeznek a telepre, nem minden esetben felelnek meg a talpfatermelés céljaira. A magunk részéről nem is követeljük tehát az erdőgazdaságoktól, hogy pontos talpfaméretű gömbfát szállítsanak és ennek ellenére a talpfa és váltófa szállítási kötelezettségeinknek eleget tudunk tenni. Igaz, hogy az erdőgazdaságok kérésünknek eleget tettek és igyekeztek a lehető leghosszabb méretekben beszállítani a gömbfát.

A talpfán kívül legfontosabb súlyponti terméke a fűrésziparnak a sörös-, borosdonga. Ennek előállításához azonban megfelelő méretű és minőségű gömbfára van szükség, amit az erdőgazdaságok sem tudnak korlátlanul szállítani. Ennél a kérdésnél úgy jártunk el, hogy azoknál az erdőgazdaságoknál, ahol a fa minősége az utóbbi évek során állandónak volt tekinthető — mint pl. a Zemplénhegységi Állami Erdőgazdaság —, megállapodtunk abban, hogy már 28—30 cm-től felfelé is átveszünk dongarönköket. Olyan erdőgazdaságoknál pedig, ahol a minőség az egyes területeken eltérő — mint pl. az Északborsodi Állami Erdőgazdaság —, a vágásterületen megtekintettük a kitermelt tölgygömbfát és együttesen döntöttük el, hogy dongatermelésre alkalmas-e vagy sem, és melyik üzemünkbe történjék a szállítása.

A különleges méretű anyagok biztosítása érdekében az erdőgazdaságok hozzájárultak, hogy a felhasználó vállalattal együtt még a közbelső rakodókon kiválasszuk a szükséges és megfelelő gömbfát és azt — a költségek megtérítésével — kiválogatták és beszállították. Természetesen ilyen munkát csak rendkívül fontos célra és csak kismértékben lehet követelni az erdőgazdaságoktól, s a méretanyagokhoz szükséges gömbfának a biztosítása a hosszolás révén a fűrészüzemek feladata. A sorrend megállapítása sem történhetik csak egyszerűen szerződésben való lerögzítéssel, mert a bükkszezon idején is felmerül egyéb fanemekben halaszthatatlan népgazdasági szükséglet. Egyrészt előfordulhat olyan körülmény, amely gátolja egyik-másik erdőgazdaságot a fülledékeny gömbfa szállításában és akkor, az így keletkezett, ki nem használt fogadási kapacitást nem fülledékeny fában is igénybe kell venni, mert hiszen később torlódás következne be.

A gyakorlatban ez csak úgy történhet meg, ha a fűrészüzemek illetékes dolgozói az erdőgazdaságok dolgozóival állandóan, — de legalább kéthetenként — megbeszélést folytatnak, akár személyesen, akár telefonon. Fontos ez azért is, hogy az egyes erdőgazdaságok helyzetével a fűrészüzemek is tisztában legyenek, de fontos azért is, hogy az erdőgazdaságok is ismerjék az adott időpontban a fűrészüzemek fogadóképességét.

Ennek a gyakorlati munkának az eredménye volt az, hogy engedélyeztük a Nyugatbükki Állami Erdőgazdaság, Északmátrai Állami Erdőgazdaság és Északborsodi Állami Erdőgazdaság részére az I. évnegyedben a bükk előállítását, mert ismertük a Keletbükki Állami Erdőgazdaság szállítási helyzetét és így lehetővé tettük, hogy a Keletbükki Állami Erdőgazdaság sokkal nagyobb mértékben szállíthasson a II. évnegyed elején, mint ahogy azt a szerződésben lerögzítettük, a fűrészüzem pedig az előszállítás következtében felszabadult fogadó-kapacitását erre a mennyiségre tudta összpontosítani. A kívánságok és lehetőségek természetesen nincsenek mindig összhangban, de ha mindkét fél figyelembe veszi egymás érdekeit, akkor lehet olyan helyzetet teremteni, amelyik mindkét fél számára kielégítő.

Igy pl. figyelembe vettük, hogy a Zemplénhegységi Állami Erdőgazdaság képtelen részünkre tárolni a szállítandó gömbfát és hozzájárultunk, hogy napi egy vagonjával kezdje meg a kőrisgömbfa beszállítását. Ezt az erdőgazdaság be is tartotta és így sem az erdőgazdaság, sem az üzem munkájában zavarok nem következtek be.

A mennyiségi ütemezés kérdésének megtárgyalása is rendkívül fontos, hiszen

az erdőgazdaságok huzamosabb ideig nem hagyhatják a vágásterületen a kitermelt és előkészített választékokat, a fűrészüzem ellátásán túlmenően egyéb kötelezettségeik is vannak. Ugyanakkor a fűrészüzemeknek a biztonságos termelés érdekében szükségük van a törzskészletre, hogy áthidalják a különböző okok miatt hullámzó szállítást.

Az ütemezést tehát a fűrészüzemeknek úgy kell elkészíteniük, hogy a megfelelő sorrend betartásával, a III. évnegyed végéig az erdőgazdaság beszállíthassa a gazdasági évben kitermelt és fűrészüzemi értékesítésre kerülő gömbfamennyiséget, és a IV. évnegyedben már módja legyen — a sorrend betartásával — friss fát szállítani. Az együttműködés szempontjából egyik döntő tényező, hogy a fűrészüzem az új termelési évad megkezdése után rövid idővel fogadni tudjon friss, fülledékeny gömbfát, sőt az év végi törzskészletet is lehetőleg fülledékeny fával egészítse ki, mert így az erdőgazdaságok előnnyel, nem pedig lemaradással kezdenek a bükkgömbfa beszállítását, ugyanakkor a fűrészüzemek is a legalkalmasabb időszakban fűrészselhetik fel a fülledékeny anyagot. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az aratási munkálatok befejezése után a fűrészüzemeknek gondoskodniuk kell a fogadóképeség legnagyobb mérvű felemeléséről, az erdőgazdaságoknak pedig az őszi kitermelési munka megindulása előtt le kell szállítani az ütemezés szerinti gömbfamennyiséget.

Mindezeket néhány számadat igazolja. Vállalatunk üzei kb. 20 000 m³ bükkgömbfát dolgoztak fel és ezenkívül kb. 1500—2000 m³ egyéb fülledékeny anyagot. A bükkön kívül eleget tettek egyéb fanemekben is termelési kötelezettségeiknek. Június 18-án már minden fülledékeny gömbfa fel volt dolgozva és le volt gözölve. A mennyiségi ütemezést illetően ki kell emelni, hogy pl. a felnémeti üzemünkben 5 és félezer m³ készlet volt január 1-én fülledékeny fa nélkül, és a kb. 8000 m³ fülledékeny fa fogadásával, a helyes ütemezés következtében, a készlet a fülledékeny időszak végéig 2000 m³-rel csökkent és a megmaradt készlet friss-termelésű gömbfára cserélődött át. Sikerült tehát a tavalyi gömbfát, aminek felfűrészlése az ellenforradalmi események következtében elmaradt, súlyosabb minőségi romlás nélkül, a fülledékeny fával párhuzamosan felfűrészelni és megmenteni a további romlástól.

Ugyanez történt a pálházai üzemünkben is, ahol szintén nagymennyiségű, kb. 1000 m³ régi fa tárolt. Most a félév végén a helyzet az, hogy telepeink megfelelő készlettel rendelkeznek és fel tudunk készülni a II. félévi szállítások fogadására.

Nem volna helyes azonban azt a következtést levonni, mintha az együttműködés terén nem kellene további lépéseket tennünk, illetve nem szűrnénk le a tanulságokat a jövőben megteendő intézkedésekre vonatkozóan. Feltétlenül szükséges, hogy az elkövetkezendő 3 éves tervben a fűrészipari vállalatok gépesítéssel, megfelelő darukkal növeljék egyrészt rönkkirakási kapacitásukat, másrészt megfelelő gépek igénybevételeivel, a máglyák magasságának növelésével emeljék a röntkér befogadóképeségét. Erre a intézkedésre feltétlenül szükség van, mert az erdőgazdaságoknak az eddiginél jóval rövidebb idő alatt kell kiszállítaniuk termékeiket a vágásterületről. Csak így érhető el, hogy ápoló, nevelő vágásaikat, erdősítési munkálataikat idejében tudják elvégezni és csak ezen az úton érhető el az újulat megóvása is. El kell érünk, hogy az erdőgazdaságok olyan kapacitását szállító berendezésekkel rendelkezzenek, hogy a termelés megindulása után haladéktalanul elkezdődhessenek a közelítő és szállító munkálatok is.

A közöltekből kitűnik, hogy a fűrészüzemek és erdőgazdaságok mindkét fél érdekeit figyelembevevő együttműködése meghozza a kívánt eredményt, ha mindkét fél erőfeszítéseket tesz az együttműködés érdekében. A feldolgozó iparnak fűrészipari termékekkel való ellátása, hazánk erdősülttségének emelése olyan feladat, aminek érdekében kötelezőnek kell tekintenünk a kölcsönös együttműködést.

A budapesti nyárfakongresszusról ír *Constantinescu N.* a román *Revista Padurilor* 1957. évi 3—4. számában. A magyarországi nyárasok termőhelyi körülményeinek és az ezek között kialakult állományoknak a problémáit ismerteti, majd megállapítja, hogy Románia nyárfagazdálkodási feladatai a következők: az ártereken feketenyár hibridek, a Duna deltájában szürke- és fehérenyár hibridek, az erdős-sztyep vidékeken az algériai, a dombos vidékeken a rezgőnyár telepítendő.

A rezgőnyárak rendkívül formagazdag állományaiban a kéreg színe alapján különbözteti meg *Orlenko E. G.* az erős növekedésű és a nagy ellenállóképességű egyedeket. A világos, szürke, zöld és sötét kérgű rezgőnyárak közül a bélkorhadással szemben a zöld kérgű nyár a legellenállóbb. A bélkorhadásra való hajlamosságra az őszi levélhullás kezdete alapján is következtetnek: a leveleiket később hullató egyedek egészségesekek.

(*Leszn. Hozj.* 1957. 5. 7.)

EGYESÜLETI HÍREK

Az Egyesület Fásítási Szakcsoportja tervbevette a bányahányók fásítási kérdésének a megvitatását és ezzel kapcsolatban helyszíni bemutató rendezését. Szőnyi László, az ERTI tudományos munkatársa, vetítéssel egybekötve tartotta meg az előadást Salgótarjánban, a bányahányók hasznosításáról, amely után az előadás résztvevői megtekintették a bányatelepet és környékét.

★

Az Egyesület keszthelyi csoportja tapasztalatcserét rendezett a Sárvári Erdőgazdaság területén, ahol megtekintették a nyárfanemesítő telepet, az ERTI bajti kísérleti csemetekertjét és kísérleti telepítéseit, továbbá Káld község határában a Farkaserdőt.

★

Termőhelyfeltárási és erdőművelési tapasztalatcserét rendezett a sárvári csoport a káldi erdészet területén, amelynek keretében elegyarány szabályozó tisztítási jelölési versenyt is szervezett egy 26 éves gyertyános-bükkös-tölgyesben. A versenyben a legjobb eredményt a Szelestei Erdészetnél dolgozó tagok érték el.

★

Az Egyesület miskolci csoportja a gépi fagyártmánytermelésről rendezett tapasztalatcserét, amelynek során megtekintették a fagyártmánytermelés alapanyagait, a munkamódszereket és az elkészült fagyártmányokat. A tapasztalatcserén Lámfalussy Sándor egy. tanár tartott előadást.

★

Az Egyesület nyíregyházi csoportjának 7 tagja a Gödöllői Állami Erdőgazdasághoz és a Budapesti Állami Erdőgazdasághoz látogatott el azzal a céllal, hogy a társ-erdőgazdaságok fagyártmánytermelési

technológiáját tanulmányozzák, az ottani tapasztalatokat átvegyék és saját területükön hasznosítsák, egyben tapasztalataikat a társerdőgazdaságoknak átadják. Hasonló céllal üzemlátogatást végeztek a hordó- és parkettgyárban, valamint a Budapesti Fűrészeknél. A csoport fűrészkészítő tagjai megismerték a félkésztermékek további feldolgozásának módszereit s ezen keresztül a minőségi követelményeket is.

★

Az Egyesület szegedi csoportjánál a szakmai továbbképzés keretében Tury Elemér az ERTI munkatársa „sziki termőhelyek és azok elbírálása fásítási szempontból“, a

pécsi csoportnál pedig Botvay Károly egyetemi tanár „talajvizsgálatok gyakorlati eredménye“ címmel tartott előadást.

★

Az ERDŐ előfizetésének az egyesületi tagdíjjal való összekapcsolását tagságunk mindenütt örömmel fogadta és ennek eredményeként emelkedik a lap előfizetőinek száma. A vidéki csoportjaink nagy része igen szép munkát végzett a szervezés terén. A nyíregyházi, debreceni és a sárospataki csoport egyenként több mint 100 tagot szervezett be. Fontos, hogy azok a csoportok, ahol még ilyen mértékű szervezés nem történt, kövessék ezt a példát. A lapszámok utólagos kiadásával kapcsolatos zavarok már elmúltak, la-
pünk újra rendszeresen jelenik meg havonta, így semmi akadálya sem lehet a szélesebb körű szervezésnek. Amennyiben a lap küldésében még ezentúl is bármilyen zavar állna elő forduljon mindenki közvetlenül a lap kiadóhivatalához (Mezőgazdasági Kiadó, Bp. V. Báthori u. 10.)

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa.

Felelős szerkesztő: KERESZTESI BÉLA, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.
Szerkesztőbizottság: BABOS IMRE, a mezőgazdasági tudományok doktora, dr. BALASSA ZYULA, dr. HARACSI LAJOS, KÁLDY JÓSEF, KOCSÁRDY KÁROLY, MADAS ANDRÁS, PÁRIS JÁNOS, SALI EMIL, SZŐNYI LÁSZLÓ.

A szerkesztő helyettese: JEROME RENÉ. Technikai szerkesztő: AKOS LÁSZLÓ.

Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója.

Szerkesztőség: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11. Országos Erdészeti Főigazgatóság.
Előfizetéseket felvesz a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó V. Bp. V., Báthori u. 10.
Csekk számlaszám: 61.268

Megjelent 2700 példányban. Előfizetési ára egy évre: 60 Ft, negyedévre 15 Ft.

Megjelenik minden hónapban.

40636-689/2 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász utca 16. (Felelős: Povárny Jenő)

TARTALOM

<i>Balsay László</i> : Vágásterületek gépesített feltörése	321
<i>Bedő Tibor</i> : Az erdőgazdaságok együttműködése a fűrész- és lemezipari üzemekkel	329
<i>Szász Tibor</i> : Néhány gondolat a közelítés és az erdőművelés kapcsolatáról ..	331
<i>Tompa Károly</i> : Újabb felszerelések magas fák megmászására	335
<i>Király Gáspár</i> : Budapesti parkerdő kialakítása	341
<i>Papp László</i> : Az erdészeti meteorológiai kutatás jelentősége	348
<i>Lengyel Sándor</i> : A vadon előforduló sajmeggy hasznossága, eredményes nevelése és felkarolásának gazdasági jelentősége	353
<i>Kósa Pál</i> : Erdőgazdaságok és fűrészüzemek együttműködése	357

Cimlapon: *Hosztolói tanfolyam a Nyugatbükki Erdőgazdaságban*

Hátlapon: *Cigányzabos akác* (Északkiskúnsági Erdőgazdaság, Bibic-hát)

С О Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Балашаи, Л.</i> : Подготовка почвы механизмами на лесосеках	321
<i>Бедő, Т.</i> : Содружество лесхозов предприятиями лесопильной и древесно-плитной промышленности	329
<i>Сас, Т.</i> : Несколько соображений о связи трелевки древесины с лесоводством	331
<i>Томпа, К.</i> : Новые приспособления для сбора семян с высоких деревьев	335
<i>Кираль, Г.</i> : Оформление лесопарков вокруг г. Будапешта	341
<i>Пapp, Л.</i> : Значение исследований по лесоводственному метеорологии	348
<i>Лендел, Ш.</i> : Полезность и успешное разведение чернильной вишни (<i>Prunus mahaleb</i> L.) и хозяйственное значение ее	353
<i>Коша, П.</i> : Содружество лесхозов лесопильными заводами	357

На первой страницы обложки: *Курс разделщиков в горах Бука.*

На последней странице обложки: *Бесплодно-костерный тип насаждения белой акации на Венгерской Низменности.*

SOMMAIRE

<i>L. Balsay</i> : Défrichage mécanisé des coupes	321
<i>T. Bedő</i> : La coopération des économies forestières avec les usines de sciage et de contreplaqué	329
<i>T. Szász</i> : Quelques pensées sur la relation entre le vidangé et la sylviculture	331
<i>K. Tompa</i> : Nouveaux outillages pour l'ascension des arbres hauts	335
<i>G. Király</i> : La formation des forêts-parcs de Budapest	341
<i>L. Papp</i> : L'importance de la recherche le météorologie forestière	348
<i>S. Lengyel</i> : L'utilité, la culture efficace et l'importance économique de la prise en main du <i>Prunus mahaleb</i> L. d'habitat naturel	353
<i>P. Kósa</i> : Coopération des économies forestières et des scieries	357

En couverture: *Stage de tronçonnage chez l'économie forestière Nyugatbükki*

En reverse: *Peuplement de robinier, en strate herbacé *Bromus sterilis**
(Économie forestière Északkiskúnság, Bibic-hát)

